Απορρίμματα και σάτιρα.
***Τα Σκουπίδια* του Γιάννη Ξανθούλη στο θέατρο «Αθήναιον» 2003**

Ό,τι πετιέται δίνει καμιά φορά τα κριτήρια αξιολόγησης αυτού που διαφυλάσσεται. Το άχρηστο, το δυσλειτουργικό, το πεπαλαιωμένο, το χαλασμένο μπορούν ίσως να κρίνουν το χρήσιμο και το λειτουργικό, το καινούργιο, το γοητευτικά καινούργιο.

Κάθε πολιτισμός θα μπορούσε να κριθεί όχι μόνο από τα επιτεύγματά του, αλλά και από ό,τι έχει απορρίψει, από τα απορρίμματά του. Κάθε κοινωνία σκιαγραφείται από τα προϊόντα, αλλά και από τα σκουπίδια της. Αυτό είναι το γενικό σκεπτικό για τα *Σκουπίδια* του Γιάννη Ξανθούλη, από το οποίο αντλείται και το περίγραμμα του έργου. Αλλά μόνο το περίγραμμα. Γιατί στην ουσία τους, τα *Σκουπίδια* είναι μια επιθεώρηση κάποιων προδιαγραφών βέβαια, με διακριτά νούμερα μονολογικής σχεδόν δομής και με πεδίο εφαρμογής όλη την κοινωνική γεωγραφία της σύγχρονης Αθήνας.

Το κείμενο προήλθε από μια προγενέστερη σύνθεση για παιδικό βιβλίο, για να πάρει μετά τα χαρακτηριστικά του ελαφρού θεάτρου, με τη σπονδυλωτή φόρμα, τα χορευτικά τμήματα, τη μουσική και τα τραγούδια. Παίχτηκε για πρώτη φορά το 1986 και γνώρισε μεγάλη επιτυχία.

Με μια πρώτη ματιά παρατηρείται ασυμμετρία στην έκταση, αλλά και στην ποιότητα των μερών. Πολύ καλά νούμερα, όπως το «Στέλιος Μανίτσας ο δισκοφόρος», ακολουθούν πολύ μέτρια, όπως το «Ο χήρος της χήρας του στρατηγού» ή προηγούνται αυτών. Έτσι μετά τη «Βασιλική Μετατρούλου» παρακολουθούμε το φλύαρο και κουραστικό «Σάντα- Αγία Ζουμπουλιά». Με μια δεύτερη ματιά ο θεατής συνειδητοποιεί ότι το αρχικό σκεπτικό γρήγορα ξεχνιέται, ιδίως μετά το νούμερο «Όνειρο-σκουπίδια» και ξεθυμαίνει και το αντίστοιχο δραματουργικό εύρημα. Καμία δραματική οικονομία, μόνο παρατακτικότητα και, ενίοτε, κοινοτυπία. Έτσι, στην ολοκλήρωσή του, εκτίθεται το όλο εγχείρημα ως προς τους στόχους του. Δεν υπάρχει ενότητα σκόπευσης, υπάρχει μόνο ένα ξετύλιγμα εικόνων, μονολόγων και ατομικών εστιάσεων.

Ο Γιάννης Μπέζος, κουβαλώντας ασφαλώς και τις μνήμες τις πρώτης παράστασης, όπου έπαιζε τον ρόλο του αφηγητή-σχολιαστή, προσπάθησε στη σκηνοθεσία του να τονίσει αφ' ενός τα οπτικά σημεία και αφ' ετέρου να συνδέσει μέσω των χορευτικών τμημάτων, τα ασύνδετα νούμερα. Στο πρώτο τα κατάφερε, στο δεύτερο δεν πέτυχε και πολλά πράγματα. Προτιμότερο θα ήταν να περικόψει αρκετό κείμενο, να συμπυκνώσει τη δράση και να επινοήσει «γέφυρες» και περάσματα, ώστε η παράσταση να γίνει πιο σφιχτοδεμένη και οι στόχοι πιο ξεκάθαροι. Οι χορογραφίες του Δημήτρη Παπάζογλου λειτούργησαν θετικά, αλλά δεν ήταν αρκούντως συνεκτικές. Αξιοπρόσεκτα τα σκηνικά και τα κοστούμια της Ειρήνης Κωστέα. Από τις ερμηνείες διακρίνονται η Βασιλική της Μάρθας Βούρτση, ο Οδυσσέας του Δημήτρη Μαυρόπουλου, ο Στέλιος Μανίτσας του Χρήστου Βαλαβανίδη, ο Θυρωρός του Τάσου Κωστή και βεβαίως ο σχολιαστής του άνετου και καλλίφωνου Γιάννη Στόλλα.

Μετρό τχ. 94, 2003